

Archeologienota

AARSCHOT, Verloren Kost / Molenberg

Programma van Maatregelen

2016K531

HAAST

Historisch en Archeologisch Advies, Studies en Toegepast onderzoek

Rik van de Konijnenburg
Grauwe Torenwal 6/00/1
B-3960 Bree (BE)
Mob. 0496 209 018
e-mail: rik@konijnenburg.com

Haast-rapport 2016-33/ wettelijk depot: D/2016/12654/33
verwijzing: VAN DE KONIJNENBURG, R., (2016), Aarschot, Verloren Kost / Molenberg, Archeologienota – programma van maatregelen, HAAST-rapport 2016-33, Bree, D/2016/12654/33

© 2016 HAAST bvba, *Grauwe Torenwal 6/00/1, B-3960 Bree*

Foto's: HAAST – Rik vd Konijnenburg (tenzij anders vermeld)

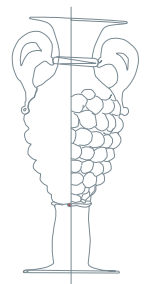
Tekeningen: HAAST (tenzij anders vermeld)

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wettelijk depot: D/2016/12654/33

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

COVERFOTO: Luchtfoto uit 2008-2011 (bron: www.geopunt.be)

GEMOTIVEERD ADVIES

Administratieve gegevens

Projectcode: 2016K531

nummer wettelijk depot: D/2016/12654/33

naam en erkenningsnummer archeoloog: Rik van de Konijnenburg,
OE/ERK/Archeoloog/2015/00041

naam en adres van de opdrachtgever: TOPS@HOME, Filip Tops,
Leuvensesteenweg 59-61, 3200 Aarschot, e-mail: info@topsathome.be

KBOnr: 0.864.616.131

locatiegegevens:

provincie: VLAAMS-BRABANT

gemeente: AARSCHOT

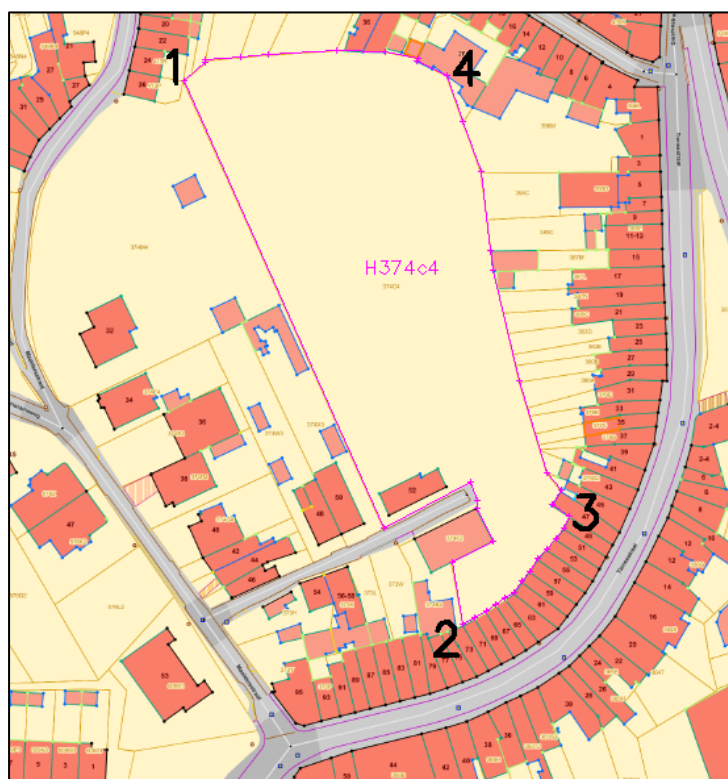
deelgemeente: AARSCHOT

adres: TIENSESTRAAT / MAALDERSTRAAT

toponiem: MOLENBERG

bounding box:

Afbeelding 1: Bounding Box

Het terrein is gelegen ten zuiden van het centrum van Aarschot.

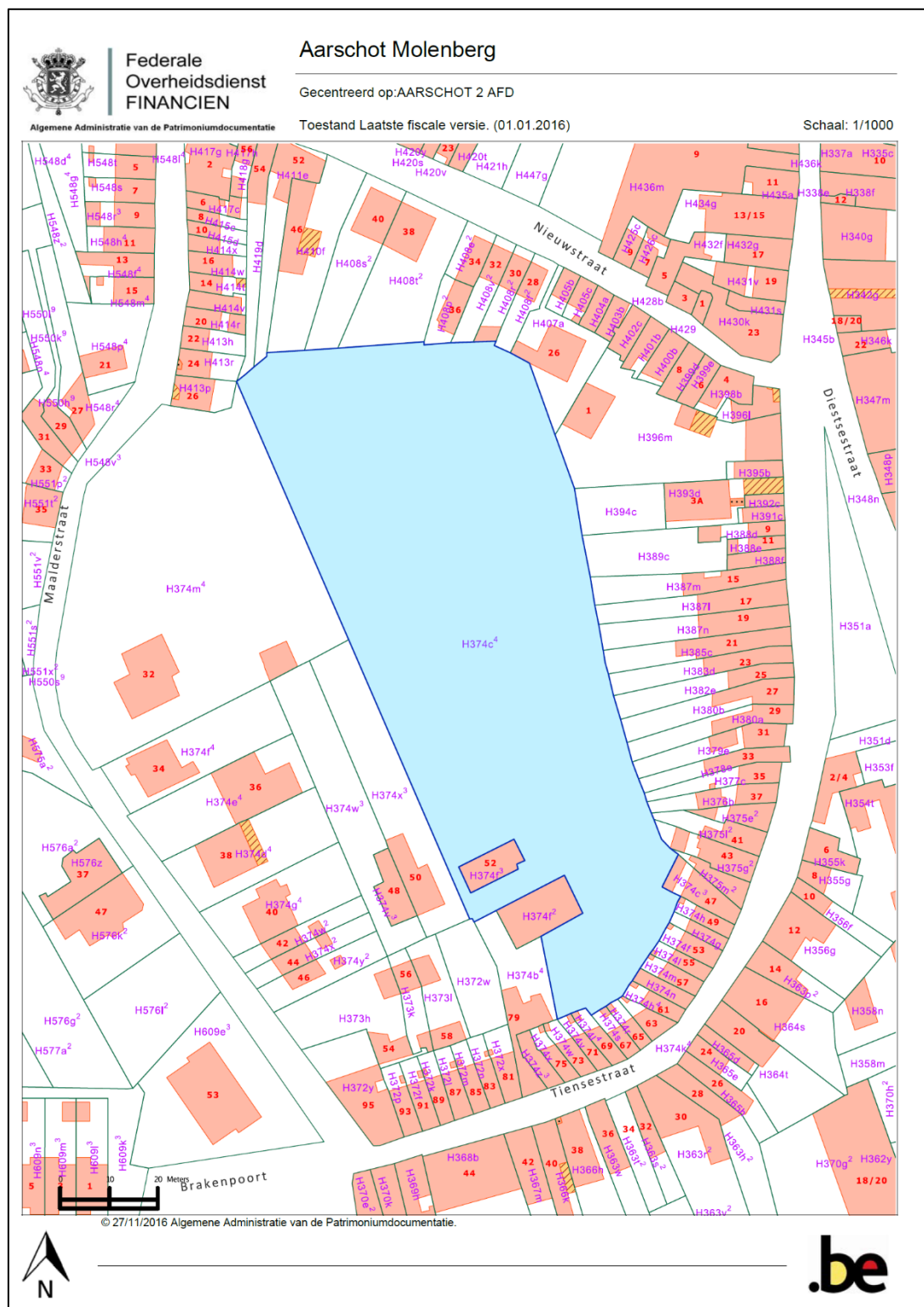
De geografische hoekcoördinaten, Lambert 72:

Nr	X	Y
1	182726.880	185974.750
2	182794.357	185843.490
3	182820.006	185869.686
4	182790.341	185976.080

Terreinoppervlakte gemeten: 65,70 are (oppervlakte van het kadastraal perceel Aarschot afd H374c4)

Kadastrale gegevens en plan met afbakening

Kadastrale ligging van het projectgebied: Aarschot, afdeling 2 sectie H, perceel 374c4

Afbeelding 2: Kadastraal uittreksel (bron: cadgis viewer grand public¹)

¹ http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/?local=nl_BE

Begin- en einddatum van het onderzoek:

Het bureauonderzoek ter opmaak van deze nota startte op 26/11/2016 en werd afgerond op 28/11/2016

Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed:

Bureauonderzoek,

Geologische dateringen:

Tertiair

Quartair

Holoceen

Geomorfologisch:

vlakke

rivierterras

eolische afzettingen

Bodems:

anthrosol

Bodemgebruik:

akkerland

grasland

Archeologische indicaties:

Losse vondsten

Objecten/materiaal:

Aardewerk of keramiek

Steengoed

Aardewerk/ Vaatwerk

Metaal

Lood

Brons

(musket)kogels / wapens

Munten: (liard, oord en andere

Dateringen:

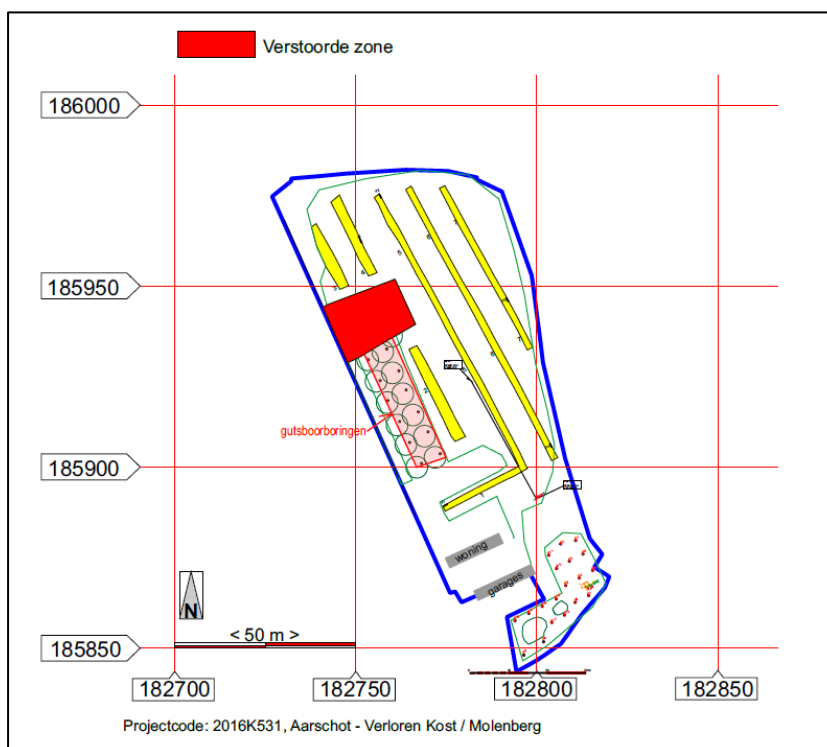
Romeinse Tijd

Middeleeuwen

Late Middeleeuwen

Nieuwe tijd

Overzichtsplan met afbakening van de verstoorde zones

Afbeelding 4: Verstoorde zone aangeduid op het alle-sporen-plan uit 2012

Het besluit – evaluatie - van de archeologische prospectie:

Het onderzochte gebied heeft geen duidelijke archeologische sporen opgeleverd behoudens enkele sporen van greppels die, omdat op de historische kaart en hedendaagse kadasterkaart geen perceelscheidingen staan aangeduid binnen het projectgebied, kunnen beschouwd worden – op aangeven van omwonenden – als restanten van drainage, aangelegd in de jaren 1970.

De verwachtingen vóór de archeologische prospectie plaatsvond waren hooggespannen omwille van de mogelijke situering van de "Verloren Cost", toponiem dat waarschijnlijk slaat op de toren die te zien is op de kaart van Jacob van Deventer en op de ets in het werk van Jean-Baptiste Gramaye.

Een projectie van de historische kaarten op het huidige kadasterplan heeft echter aangetoond dat die toren meer dan waarschijnlijk aan de rechterzijde van de Molenberg moet gezocht worden tegen de Maaldersstraat. Het blijft echter onduidelijk of de zwarte punt op de Wandkaart van de landmeter Joris en de dubbele toren op het plan van Jacob van Deventer, beiden blijken volgens de projectie op een hedendaags plan ongeveer op dezelfde plaats gesitueerd te zijn, danwel de aantekening van dr. P. Kempeneers op het plan Arenberg 1151 de juiste situering is.

De archeologische prospectie heeft als enig resultaat opgeleverd dat aan de uiterste zuidzijde van het terrein er waarschijnlijk een kleine ophoging is geweest; waarschijnlijk een ophoging door het opstapelen van tuinafval.

Een tweede besluit is dat het Molenberg bedekt is met leem en geomorfologisch waarschijnlijk behoort tot de formatie van Gent al zijn er auteurs die het houden bij de formatie van Diest.

Een verklaring voor het ontbreken van sporen is misschien te vinden in de hellingsgraad van het terrein. Het terrein helt immers strek af in alle richtingen vanuit een centraal punt in het westen van het projectgebied. Die helling ongetwijfeld et optrekken van constructies. Bovendien, de hoogste top van het terrein ligt net buiten het projectgebied aan de westzijde ervan.

Door de significante niveauverschillen op het terrein en omdat de niveaumetingen voor het maaiveld aan de oostzijde van de sleuven en de diepte aan de westzijde van de sleuven werd gemeten kan de indruk ontstaan dat de proefsleuven zeer ondiep waren. Nochtans ligt de gemiddelde diepte tussen 30 en 45 cm, vlak onder de ploegsporen en de Ap-horizont. Op afbeelding 36, profielschets 2, werd ter verduidelijking de hoogteschaal (elk blokje = 1 m) vergroot ten opzichte van de vlakteschaal (elk blokje is 5 m).

Uit archeologisch oogpunt is het terrein steriel gebleken, er werden geen vondstenlijsten en sporenlijsten opgemaakt.

Advies aan de toezichhoudende overheid geformuleerd op basis van de resultaten van de archeologische prospectie met ingreep in de bodem:

Gelet op bovenstaande evaluatie en bij afwezigheid van sporen uit pre-, proto en zelfs historische tijden van bewoning of sporen van ambachtelijke of andere vormen van antropogene activiteiten met uitzondering van landgebruik voor vee of gewassen, adviseren wij het perceel aARSCHOT? AFD 2? SIE h 374C4 vrij te geven van verder archeologisch onderzoek.

Samenvatting van de resultaten van het bureauonderzoek:

Confrontatie van de bevindingen met resultaten van eerder uitgevoerd onderzoek

Het bureauonderzoek heeft geen aanvullende gegevens opgeleverd bij het verslag van de eerder uitgevoerde archeologische prospectie met ingreep in de bodem.

Synthese van het onderzochte gebied ten opzichte van het landschappelijke en culturele kader

Het projectgebied omvat de oostelijke helling van een Hagelandse heuveltop vlak ten zuiden van het centrum van Aarschot. De ligging laat een strategisch karakter vermoeden, maar uit de historische gegevens blijkt dat men voor het bouwen van strategische constructies koos voor een plek ten noordwesten van het terrein; de Verloren Cost. De naam Verloren Cost wijst echter volgens toponymici ook op het feit dat het letterlijk om verloren kosten, weggegooid geld, ging.²

Landschappelijk maakt het projectgebied deel uit van het Hagelandse heuvellandschap dat gekenmerkt wordt door vrij steile heuvel, zuidwest – noordoost gericht. Cultureel heeft de heuvel, wat betreft het projectgebied, geen betekenis behoudens het feit dat hij binnen de Aarschotse stadswallen gelegen is met vlak ten zuiden ervan de Tiense Poort.

Beschrijving van het potentieel op kennisvermeerdering

Het voorafgaand archeologisch onderzoek in de vorm van een prospectie met proefsleuven heeft enkel als kennis opgeleverd dat het gebied waarschijnlijk al vanaf de middeleeuwen in gebruik was als landbouwgebied onder de vorm van een akker en/of weide. Gelet op het quasi volledig ontbreken van sporen en de totale afwezigheid van archeologica is er geen enkel potentieel op grotere kenniswinst door verder archeologisch onderzoek.

Aard van de potentiële kennis

Gelet op voorgaande kan herhaald worden dat er geen potentieel aan kennisvermeerdering binnen het projectgebied aanwezig is.

Een vervolgonderzoek en de opmaak van een programma van maatregelen is derhalve niet aangewezen temeer omdat het Agentschap Onroerend Erfgoed dit door goedkeuring van het verslag van de archeologische prospectie al aangegeven heeft.

Te beantwoorden onderzoeksvragen om het aanwezige potentieel te exploiteren

De vragen gesteld in de Bijzondere Voorwaarden uitgevaardigd door het Agentschap Onroerend erfgoed in 2012, werden in het verslag van de archeologische prospectie niet beantwoord omwille van het feit dat op het terrein geen sporen werden aangetroffen. Aangezien dit bureauonderzoek geen aanvullingen of nieuwe informatie heeft opgeleverd kan opnieuw gesteld dat het antwoord op alle vragen ofwel “neen” is ofwel “niet van toepassing”.

Advies:

Gelet op het aan dit programma gekoppelde verslag *VAN DE KONIJNENBURG, R., (2016), Aarschot, Verloren Kost / Molenberg, Archeologienota, HAAST-rapport 2016-33, Bree, D/2016/12654/33* waarmee tegemoet gekomen wordt aan de vraag van het Agentschap Onroerend Erfgoed tot opmaak van een archeologienota,

² http://www.dbnl.org/tekst/naa002198701_01/naa002198701_01_0004.php?q=verloren#hl3 – CLAES, S.J., 1987, Inleiding tot de Oostbrabantse Toponomie, Naamkunde, jaargang 19, p. 55.

Gelet op de resultaten – evaluatie, advies en besluit van het Agentschap op basis van het rapport van de prospectie met ingreep in de bodem,

Gelet op de resultaten van het bureauonderzoek uitgevoerd ter opmaak van een archeologienota,

Algemeen besluit:

Een vervolgonderzoek en de opmaak van een programma van maatregelen is niet aangewezen temeer omdat het Agentschap Onroerend Erfgoed dit door goedkeuring van het verslag van de archeologische prospectie al aangegeven heeft ten aanzien van de opdrachtgever, TOPS@HOME , en de tijdens de prospectie leidinggevende archeoloog.